

Yasal Mevzuat**: 16 Ocak 2020 Tarihli İhracat Genelgesi Yayınlandı.**

Resmi Gazete Tarih & Sayı : 6 Kasım 2018 tarihli ihracat genelgesi yürürlükten kaldırılmış ve bunun yerine yeni düzenlemelere ilişkin açıklamaların yer aldığı 16 Ocak 2020 tarihli İhracat Genelgesi (yeni genelge) yayınlanmıştır.

KONU ÖZET

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın internet sitesinde, ihracat bedellerinin yurda getirilmesine ilişkin 6 Kasım 2018 tarihli İhracat Genelgesi kaldırılmış; bunun yerine 16 Ocak 2020 tarihli İhracat Genelgesi yayınlanmıştır.

Hatırlanacağı üzere, 31 Aralık 2019 tarihli 5. Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan 2019-32/56 Sayılı Tebliğ ile ihracat bedellerinin en az %80'inin bir bankaya satılması (Türk Lirasına çevrilmesi) zorunluluğu kaldırılmış ve 6 ay süreyle getirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedellerin bankaya transfer edilmesi zorunluluğu kalıcı hale getirilmişti.

Söz konusu Genelge ile yapılan değişikliklerden öne çıkan hususlar bu sirkülerimizde özetlenmektedir.

1) Mal ihraç ve ithalinde tarafların aynı veya farklı kişiler olması ayrımının kaldırılması

Eski Genelgede, mal ihraç ve ithal bedellerinin bankalarca mahsubu tarafların aynı kişiler olması ve ihraç bedellerinin yurda getirilme süresi içinde kalınması kaydıyla mümkündü.

Yeni Genelgenin "İndirim ve mahsup işlemleri" başlıklı 21 inci maddesinde yapılan düzenleme uyarınca, mal ihraç ve ithalinde tarafların aynı veya farklı kişiler olması ayrımı kaldırılmış olup, mahsup sonrası kalan tutarın yurda getirilmesi hükme bağlanmıştır.

Buna göre, mal ihraç ve ithalinde ihraç bedellerinin yurda getirilme süresi içinde kalınması kaydıyla, ilgili GB'lerin birer örneği/GB bilgilerinin bankalara ibrazı durumunda mal ihraç ve ithal bedellerinin bankalarca mahsubu mümkündür.

2) 5.000 ABD doları ve altındaki ihracat işlemlerine ilişkin istisnanın kaldırılması

16 Kasım 2018 tarihli Genelge (eski genelge) uyarınca, 5.000,- ABD doları veya karşılığı Türk lirasını geçmeyen tutardaki ihracat işlemlerinde bedellerin tamamının tasarrufu serbestti. Ancak yeni Genelgenin "İhracatçının serbest kullanımına

bırakılan dövizler" başlıklı 22 nci maddesinde yapılan değişiklik uyarınca bu istisna kaldırılmış ve sadece serbest bölgelere ihracat beyannamesi düzenlenmeden yapılan (SBİF ile yapılan) azami 5.000 ABD doları ihracatlar kambiyo takibinde istisna tutulmuştur.

3) İhracat bedellerinin sermayeye ilave edilecek tutar ile mahsubu

Yeni Genelgenin "İndirim ve mahsup işlemleri" başlıklı 21 inci maddesine eklenen 12 nci fıkrasına göre, ihracatçılar tarafından yurt dışındaki iştiraklerine gerçekleştirilen ihracata ilişkin bedellerin ihracatçının aynı iştirakine söz konusu ihracatın fiili ihraç tarihinden sonra sermaye olarak ilave edilecek tutar ile mahsubunda, ihracat bedellerinin yurda getirilme süresi içinde kalınması ve

- İthalatçının ihracatçının iştiraki olduğuna ilişkin ilgili ticaret sicil kayıtlarının,
- İthalatçının bahse konu ihracat bedellerinin sermayeye eklendiğine/ekleneceğine ilişkin sermaye artırım tutarını içeren yazılı beyanının,

- Sermaye artırımının henüz gerçekleştirilmemiş olması halinde ithalatçı firmanın yönetim kurulunun sermaye artırımını kararının,
- Sermaye artırımının gerçekleştirilmiş olması halinde ise sermaye artırımına ilişkin tescil belgesinin ibraz edilmesi kaydıyla, ihracat bedelinin mahsup edilen kısmının yurda getirilmesi zorunlu değildir.

Mahsup işlemi gerçekleştirildiğinde, sermaye artırımını henüz gerçekleştirilmemiş ise sermaye artırımına ilişkin tescil belgesi yönetim kurulunun sermaye artırımını kararı tarihinden itibaren üç ay içinde mahsup işlemini gerçekleştiren bankaya ibraz edilecektir. Söz konusu tescil belgesinin bankaya ibraz edilmemesi halinde mahsup edilen tutar banka tarafından yurda getirilmeyen ihracat bedeli olarak değerlendirilecektir.

(T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığının 25.12.2019 tarih ve 586169 sayılı yazısı ile yapılan değişiklik)

4) İthalat bedellerinin ihracat bedelinden mahsup işlemi

Yeni Genelgenin “İndirim ve mahsup işlemleri” başlıklı 21 inci maddesine eklenen 4 üncü fıkra uyarınca, İthalat bedellerinin ihracat bedelinden mahsup işleminde kullanılabilmesi için ithalat konusu malların serbest dolaşıma giriş tarihi ile ihraç konusu malların fiili ihraç tarihi arasında **azami 180 gün olması** gerekmektedir.

5) Döviz tevdiat hesabından ihracat bedeli kabulü

Eski Genelgede, ihracat bedelinin, dövizin yurt dışından geldiğinin tespiti kaydıyla dışarıda yerleşik gerçek veya tüzel kişiler adına açılan döviz tevdiat hesaplarından tahsil edilebileceği açıklanmıştı. Yeni Genelge uyarınca, dövizin yurt dışından geldiğinin tespiti kaydıyla dışarıda yerleşik gerçek veya tüzel kişiler adına açılan **döviz tevdiat hesaplarından ihracatçının hesabına transfer edilen bedellerin** bankalarca ihracat bedeli olarak kabulü mümkündür.

6) Terkin uygulamasında 30.000 ABD dolarına

kadar noksanlığı olan ihracat hesaplarının terkin

Yeni Genelgenin “Terkin” başlıklı 28 inci maddesi uyarınca, her bir gümrük beyannamesi itibarıyla, 30.000 ABD doları veya eşitine kadar noksanlığı olan ihracat hesapları doğrudan bankalarca ödeme şekline ve toplam beyanname tutarına olan oranına bakılmaksızın terkin edilmek suretiyle kapatılacaktır. Buna göre terkin uygulamasının son hali aşağıdaki gibi olmaktadır.

Her bir gümrük beyannamesi itibarıyla;

a) 30.000 ABD doları veya eşitine kadar noksanlığı olan ihracat hesapları doğrudan bankalarca ödeme şekline ve toplam beyanname tutarına olan oranına bakılmaksızın,

b) 30.000 ABD doları veya eşitinden yüksek olmakla birlikte 100.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, beyanname veya formda yer alan bedelin %10'una kadar noksanlığı olan (sigorta bedellerinden kaynaklanan noksanlıklar dahil) ihracat hesapları doğrudan bankalarca veya 90 günlük ihtarname süresi içinde ilgili Vergi Dairesi Başkanlıkları/Müdürlüklerince ödeme şekline bakılmaksızın,

c) 200.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, 2018-32/48 sayılı Tebliğ'in 9 uncu maddesinde belirtilen mücbir sebep ve haklı durum halleri göz önünde bulundurulmak suretiyle beyanname veya formda yer alan bedelin %10'una kadar açık hesaplar ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce,

terkin edilmek suretiyle kapatılacaktır.

7) İhracat Bedeli Kabul Belgesi'nin düzenlenmesi

2019-32/56 Sayılı Tebliğ ile yapılan değişiklik uyarınca bankalara, ihracat bedellerinin yurda getirildiğine dair 2018-32/48 Sayılı Tebliğ'in ekinde (Ek-1) yer alan İhracat Bedeli Kabul Belgesi (İBKB) düzenlenmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Yeni Genelgede, bankalarca peşin bedel tutarının firma hesabına geldiği tarihten itibaren azami 24 ay içerisinde İBKB düzenlenebileceği açıklanmıştır.

Diğer taraftan, ihracat bedelinin İBKB düzenlendikten sonra başka bir bankaya transfer edilmesi durumunda, İBKB düzenleyen banka tarafından kabulü yapılan tutarla ilgili olarak bedelin transfer edildiği bankaya yazılı bildirimde bulunulur ve söz konusu tutarla ilgili olarak tekrar İBKB düzenlenemez. İhracat bedelinin birden fazla kez transferinin söz konusu olması durumunda her transferde transferi yapan banka tarafından transfer yapılan bankaya bedele ilişkin daha önce İBKB düzenlenip düzenlenmediğini belirten yazılı bildirimde bulunulur.

Ayrıca Genelgeye göre, Bankalarca İBKB düzenlenirken;

- a) Seri numarası satırına bankalarca verilecek sıra numarasının yazılması mümkündür.
- b) İhracat bedelinin 13 üncü maddede sayılan yöntemlerle tahsil edilmesi halinde “Yurda Getiriliş Şekli” satırına bu husus belirtilmelidir.
- c) Yurda getirilen bedelin başlığı altında yer alan “Tutarı-Para Birimi” satırına bedelin ABD doları karşılığı ilave olarak belirtilmelidir.
- ç) “Hesaba Geçiş Tarihi” satırına bedelin firma hesabına geçiş tarihi kaydedilecek olup ayrıca valör tarihinin ilave olarak belirtilmesi mümkündür.

İhracat bedellerinin takip edileceği sistem Hazine ve Maliye Bakanlığınca uygulamaya alınana kadar Bankalarca kabul işlemlerinde her bir işlem itibarıyla İBKB veya DAB'dan yalnızca bir tanesi düzenlenebilir.

8) Kambyo takibine dahil olmayan ülkelere Lübnan'ın eklenmesi

Eski Genelgede, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (İhracat Bedelleri Hakkında) (Tebliğ No: 2018-32/48) hükümlerinin uygulanmayacağı diğer bir ifadeyle kambyo takibine dahil olmayan ülkeler İran ve Suriye olarak belirlenmişti. Yeni Genelgenin “İhracat bedellerinin yurda getirilmesi” başlıklı 4 üncü maddesinde yapılan düzenleme uyarınca bu ülkelere Lübnan da eklenmiştir.

9) Diğer bazı düzenlemeler

Uluslararası yaptırımlar çerçevesinde bankaların kabul etmediği ihracat bedellerine ilişkin İBKB düzenlenmemesi sebebiyle açık kalan ihracat hesapları ihtarname süresi içinde söz konusu hususun yer aldığı banka yazısının ibrazı üzerine ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce kapatılır.

Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanına yönelik mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla ihracat bedellerinin bankacılık sistemiyle doğrudan ülkemize transferinin mümkün olmadığı Afganistan, Irak ve Libya'ya yapılan ihracat işlemlerinde ihracat bedelinin bankalarca kabulünün, peşin döviz olarak getirilen bedellerde, ihracatçının yazılı beyanının yanı sıra işlemin niteliğine göre satış sözleşmesi ya da kesin satış faturası (veya proforma fatura) ibraz edilmek kaydıyla NBF aranmaksızın efektif olarak yapılması mümkündür.

Açık ihracat hesabı ihbarını birinci fıkrada belirtilen süre içerisinde gerçekleştirmeyen bankalar hakkında ilgili Vergi Dairesi Başkanlıklarınca veya Vergi Dairesi Müdürlüklerince Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 1567 Sayılı Kanun uyarınca yasal işlem başlatılmasını teminen ilgili Cumhuriyet Savcılıklarına bildirimde bulunulur.

Av. Özge BİTİŞ